

1. Wysokość alimentów

Anna rozstała się ze swoim partnerem Grzegorzem. Oboje są rodzicami 4-letniego Kuby, który został z mamą. Od czasu rozstania Grzegorz co prawda odwiedza dziecko, ale po kilku miesiącach przestał dawać Annie pieniądze na utrzymanie syna. Anna postanowiła wnieść do sądu pozew o alimenty. Zaczęła się zastanawiać jakiej kwoty zażądać. Obliczyła, że na utrzymanie Kuby potrzebuje średnio 1100 zł miesięcznie. Koleżanka Anny, Marlena dostaje 1000 zł miesięcznie od ojca swojej córki 5-letniej Amelki, a sąsiadka z bloku tylko 400 zł na 12-latkę. Anna nie wie od czego zależy wysokość alimentów dla dziecka.

Gdzie szukać informacji?

Jeżeli nie wiemy, jakie przepisy prawne regulują kwestię alimentów, możemy zacząć od wyszukiwania wyroków sądów w prawach o alimenty na stronach: orzeczenia.ms.gov.pl i saos.org.pl

Na obu portalach dostępna jest pełna treść orzeczeń sądowych wraz z uzasadnieniami. Uzasadnienie wyroku/postanowienia sądu musi zawierać m.in. przytoczenie przepisów prawa oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, a ponadto wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, czyli które fakty sąd uznał za udowodnione, a którym dowodom odmówił wiarygodności (art. 328 § 2 KPC). Lektura wyroków sądowych może nam zatem dostarczyć informacji o tym, na jakiej podstawie sąd rozstrzyga o wysokości alimentów. Z jednej strony jest to podstawa prawna, czyli jakimi przepisami kieruje się sąd wydając wyrok, a z drugiej strony podstawa faktyczna, czyli jakie dowody przedstawiły przed sądem strony postępowania i jak sąd ocenił te dowody.

Gdy w wyszukiwarce na stronie saos.org.pl wpisujemy frazę "alimenty" otrzymamy dostęp do treści ponad 300 wyroków w sprawach o zasądzenie, podwyższenie, obniżenie czy uchylenie alimentów. W łatwy sposób ustalimy, że sądy orzekają o wysokości alimentów na podstawie art. 135 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Trzeba pamiętać, że w Polsce, w przeciwieństwie do np. Stanów Zjednoczonych nie obowiązuje precedensowy system prawa. To znaczy, że wnosząc pozew do sądu nie mogą uzasadnić swojego żądania tym, że w innej sprawie sąd orzekł w dany sposób. Wyroki sądów nie są źródłem powszechnie obowiązującego prawa, ale mogą stanowić pomoc w rozumieniu treści przepisów.

Treść przepisów znajdziemy na innych stronach www: prawo.legeo.pl i isap.sejm.gov.pl - Baza Internetowy System Aktów Prawnych - ISAP zawiera opisy bibliograficzne i teksty aktów prawnych opublikowanych w wydawnictwach urzędowych: Dzienniku Ustaw oraz Monitorze Polskim. Wybierając tekst aktu prawnego wybieramy tekst ujednolicony.

Informacji szukać możemy też na portalu www.twojealimenty.pl prowadzony przez Krajową radę Komorniczą i Centrum Praw Kobiet. Należy ostrożnie podchodzić do informacji wymienianych na forach internetowych.

2. Sprzedaż na pokazie

Pani Matylda jest wdową, ma 75 lat, mieszka sama. Będąc osobą aktywną zawodowo prowadziła intensywne życie towarzyskie: bywała na przyjęciach i sama je organizowała. Od dłuższego czasu odczuwała brak kontaktów ze znajomymi. Dlatego z chęcią zaczęła chodzić na pokazy różnych towarów i usług kierowane do seniorów. Dzieci pani Matyldy zorientowały się, że mama zaczęła bardzo oszczędzać na codziennych zakupach. Okazało się, że spłaca kredyty konsumpcyjne zaciągnięte na zakup drogich garnków, pościeli i urządzeń medycznych. Dzieci uznały, że mama została oszukana i postanowiły pomóc jej w uwolnieniu się od zobowiązań finansowych.

Gdzie szukać informacji i pomocy?

W sprawach konsumenckich w pierwszej kolejności warto odwiedzić stronę Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - uokik.gov.pl. Tam w łatwy sposób znajdziemy informacje o prawach i obowiązkach przedsiębiorcy i konsumenta. UOKiK odsyła nas do infolinii konsumenckiej pod numerem telefonu 800 889 866 oraz do możliwości uzyskania porady drogą mailową pod adresem porady@dlakonsumentow.pl.

W każdym powiecie urządza Rzecznik Konsumentów. Do zadań rzeczników należy:

- udzielanie porad i informacji prawnych w zakresie praw konsumentów,
- występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony interesów konsumentów
- pomoc konsumentom przy dochodzeniu roszczeń na drodze sądowej.

Jeżeli przypuszczamy, że mogło dojść do oszustwa, należy zgłosić podejrzenie popełnienia przestępstwa na policji lub w prokuraturze. Informacje o prawach osób pokrzywdzonych przestępstwem uzyskamy na stronie www.pokrzydzeni.gov.pl. Tam też znajdziemy adresy Ośrodków Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem na terenie całego kraju.

Równocześnie trzeba spróbować odstąpić od umowy lub ją unieważnić. W tym celu warto udać się po poradę do Federacji Konsumentów, Rzecznika Konsumentów lub Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej.

Analiza orzecznictwa może nam pomóc w rozumieniu obowiązującego prawa, a ponadto może zachęcić do dochodzenia swoich praw. Lektura wyroku, którym udało się komuś uzyskać ochronę swoich praw, daje i nam nadzieję na powodzenie.

Przykład wyszukiwania:

w wyszukiwarce na stronie orzeczenia.ms.gov.pl wpisujemy frazę: "sprzedaż na pokazie". Wyświetla się 11 wyników, w tym zarówno wyroki sądów karnych jak i cywilnych. Ponieważ

chcemy się dowiedzieć czy sytuację, która przytrafiła się pani Matyldzie, możemy uznać za przestępstwo wybieramy wyrok sądu karnego, np. Wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 12 lutego 2015 r., sygnatura akt VI Ka 2/15.

Sygnatura to oznaczenie akt konkretnej sprawy. Każda sprawy wpływająca do urzędu albo sądu otrzymuje swoją sygnaturę.

Przeglądając wyroki w bazie orzeczeń możemy skorzystać z funkcjonalności "Orzeczenia podobne". Po kliknięciu tego przycisku wyświetlają się wyroki, które zapadły w podobnych sprawach.

Czytając treść i uzasadnienia wyroków odnajdujemy podstawę prawną. Tu jest nią art. 286 § 1 Kodeksu karnego.

Treść przepisów znajdziemy na stronach [www: prawo.lego.pl](http://prawo.lego.pl) i isap.sejm.gov.pl - Baza Internetowy System Aktów Prawnych - ISAP zawiera opisy bibliograficzne i teksty aktów prawnych opublikowanych w wydawnictwach urzędowych: Dzienniku Ustaw oraz Monitorze Polskim.

3. Alimenty na rzecz wnuków

Pani Jadwiga i jej mąż Janusz od niedawna byli emerytami. Ciężko pracując odłożyli pieniądze na zakup domku letniskowego w górach, w którym w końcu mogli spędzać wolny czas. Kilka lat temu ich syn Adam rozwiódł się z żoną Aliną. Wnuki: Kuba i Julka zostały z mamą, a sąd nakazał Adamowi płacić alimenty w wysokości po 1500 zł na każde dziecko. Adam płacił regularnie, ale była żona utrudniała mu spotkania z dziećmi. Mając już dość konfliktu z Aliną, Adam wyjechał za granicę i zerwał kontakt z rodziną. Przestał też łożyć na utrzymanie dzieci, przez co obniżył się standard ich życia. Dziadkowie starali się dbać o wnuki - od czasu do czasu sprawiali im prezenty lub wręczali niewielkie kwoty pieniędzy. Alina, nie mogąc uzyskać alimentów od byłego męża, zażądała by na utrzymanie dzieci łożyli Jadwiga z Januszem. Małżonkowie przestraszyli się, że będą musieli utrzymywać dwoje nastolatków, co byłoby dla nich zbyt dużym obciążeniem.

Gdzie szukać informacji?

Zaczynamy od wyszukiwania wyroków sądów w prawach o alimenty na stronach: orzeczenia.ms.gov.pl i saos.org.pl. Możemy wpisać frazy: "alimenty od dziadków" lub "alimenty dla wnuka".

Czytając wyroki ustalimy, że sądy orzekają o obowiązku alimentacyjnym dziadków wobec wnuków na podstawie art. 132 i 133 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Niemal wszystkie wyroki w sprawach o alimenty od dziadków dla wnuków odsyłają nas do Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1976 r., sygnatura akt III CRN 205/76. Orzeczenia Sądu Najwyższego, tak samo

jak wyroki innych sądów nie są źródłem powszechnie obowiązującego prawa, jednak wpływają na orzecznictwo niższych sądów, dlatego przygotowując się do sprawy w sądzie warto je znać.

W każdej sprawie, oprócz tego, że samodzielnie zapoznamy się z przepisami i poczytamy orzecznictwo, warto skorzystać z porady prawnej. Od początku 2016 r. w każdym powiecie działają Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Uprawnionymi do skorzystania są m.in. wszystkie osoby w wieku powyżej 65 lat. Szczegóły znajdziemy na stronie www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl.

4. Konflikty sąsiedzkie

Osiedle Kwiatowe to blokowisko wybudowane w latach 70 XX wieku. Mieszkańcami osiedla są w większości osoby już nieaktywne zawodowo. W ostatnich latach do bloków wprowadziło się coraz więcej młodych osób z małymi dziećmi. Dotychczasowi mieszkańcy przywykli do ciszy i spokoju, dlatego nie spodobało się im, że między blokami powstał plac zabaw dla dzieci i boisko do gry w piłkę. Mieszkańcami osiedla Kwiatowego są Aniela i Marek. Małżonkowie są w wieku ok. 70 lat. Aniela zmagą się z ciężką chorobą. Kilka miesięcy temu do mieszkania położonego nad mieszkaniem seniorów wprowadziło się młode małżeństwo - Wiśniewscy. Wiśniewscy mają dwoje dzieci w wieku przedszkolnym. Marek kilkakrotnie prosił już sąsiadów z góry, by nie pozwalali biegać dzieciom po mieszkaniu i żeby sami też unikali chodzenia w ciężkim obuwiu. Niestety od strony sufitu coraz częściej dochodziło dudnienie, także w późnych porach wieczornych. Rozdrażniona i zmęczona chorobą Aniela zaczęła ze złości uderzać w grzejniki po to by uciszyć hałaśliwych sąsiadów. Jednak jej zabiegi pozostawały bezskuteczne - odgłosy dochodzące z góry nasilały się. Aniela kilkakrotnie prosiła o interwencję Policję. Któregoś razu usłyszała, żeby więcej nie dzwoniła w tej sprawie, bo zostanie ukarana za bezpodstawne wzywanie policji.

Gdzie szukać informacji i pomocy?

Analiza orzecznictwa może nam pomóc w ustaleniu, czy któremu z sąsiadów w związku z ich zachowaniem można zarzucić łamanie prawa. Wpisujemy w wyszukiwarkę frazy: "mieszkanie, hałas", "dokuczanie sąsiadom", "głośne zachowanie". Wyroki sądów wskazują, że może chodzić o art. 51 lub 107 Kodeksu wykroczeń, o ile zachowanie sąsiadów będą celowo wymierzone w dokuczenie innym.

Działania pozasądowe: możliwość mediacji między stronami konfliktu lub wypracowanie wspólnego regulaminu porządku domowego.

5. Dziedziczenie długów

Kuzyn Heleny Jurek był najmłodszym z trójki braci. Zawsze sprawiał rodzinie sporo kłopotów. Jurek marzył o tym, by dorobić się dużych pieniędzy. Często pożyczał od rodziny i banków spore kwoty.

Wszystkie próby rozkręcenia biznesu kończyły się fiaskiem, a Jurek zostawał z coraz większymi długami. W końcu nie był już w stanie płacić czynszu ani alimentów na dzieci. Rok temu, w maju 2015 roku, Jurek zmarł na zawał serca. Helena dowiedziała się niedawno, że żona Jurka, jego dzieci i wnuki odrzuciły spadek po nim, by nie spłacać jego długów. Spadek po zmarłym odrzucili także jego bracia, bratankowie i bratanice. Matka Heleny i matka Jurka były siostrami. Helena była przekonana, że z powodu odległego pokrewieństwa problem długów kuzyna jej nie dotyczy. Czy Helena też powinna odrzucić spadek?

Gdzie szukać informacji?

Jeżeli nie wiemy, jakie przepisy prawne regulują kwestię długów spadkowych, możemy zacząć od wyszukiwania postanowień sądów w sprawach o dziedziczenie długów. Orzeczenia wyszukujemy na portalach: orzeczenia.ms.gov.pl i saos.org.pl

W wyszukiwarkę możemy wpisać frazy: "dziedziczenie długów", "długi spadkowe", "odrzucenie spadku". Wpisujemy hasła, które kojarzą nam się z danym problemem tak długo aż znajdziemy postanowienia sądowe, które zapadły w podobnej sprawie do naszej. Wyszukiwarka na portalu saos.org.pl podpowie nam "słowa kluczowe". Zostaniemy odesłani m. in. do haseł "spadek" czy "oświadczenia spadkowe", "dziedziczenie ustawowe".

Pozwoli nam to ustalić jakie przepisy regulują kwestię długów w spadku i zasad ich dziedziczenia. Uzasadnienie postanowienia sądu musi bowiem zawierać m.in. przytoczenie przepisów prawa oraz wyjaśnienie podstawy prawnej. Ustalamy, że musimy się zapoznać z przepisami kodeksu cywilnego, min. art. 1012 Kodeksu cywilnego. Będziemy też musieli ustalić kolejność dziedziczenia ustawowego, czyli przepisy od art. 931 do 940 Kodeksu cywilnego. Pamiętajmy by szukając przepisów w kodeksie zapoznać się też z tymi sąsiednimi.

Treść przepisów znajdziemy na innych stronach [www: prawo.legeo.pl](http://prawo.legeo.pl) i isap.sejm.gov.pl - Baza Internetowy System Aktów Prawnych

Znając już treść przepisów możemy szukać na portalu saos.org.pl orzeczeń sądowych wydanych podstawie interesującego nas artykułu.

W każdej sprawie, oprócz tego, że samodzielnie zapoznamy się z przepisami i poczytamy orzecznictwo, warto skorzystać z porady prawnej. Od początku 2016 r. w każdym powiecie działają Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Uprawnionymi do skorzystania są m.in. wszystkie osoby w wieku powyżej 65 lat. Szczegóły znajdziemy na stronie www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl.

6. Przemoc w rodzinie

Siostra Klaudii, Patrycja wyszła bardzo młodo za mąż za Adriana. Młodzi małżonkowie zamieszkali z babcią Patrycji w jej mieszkaniu. Patrycja nie skończyła szkoły ponieważ zaszła w ciążę i urodziła

dziecko. Nigdy nie pracowała, była zależna finansowo od swojego męża. Klaudia nie pochwałała sposobu życia siostry, ale starała się jej nie oceniać ani nie ingerować w jej sprawy. Dopóki żyła babcia,

Patrycja mogła liczyć na jej pomoc. Po śmierci babci sytuacja się zmieniła. Klaudia zorientowała się, że Patrycja jest bita przez męża i nie dostaje od niego pieniędzy na zakup żywności czy środków higienicznych. Uznała wówczas, że musi siostrze pomóc nawet wbrew jej woli. Umówiła Patrycję na spotkanie z prawnikiem i psychologiem. Dziewczyna po wizycie u specjalistów stwierdziła, że i tak się nie da nic zrobić i musi się pogodzić ze swoim losem. Klaudia jednak nie odpuszczała.

Gdzie szukać informacji i pomocy?

Na portalach orzeczniczych orzeczenia.ms.gov.pl lub saos.org.pl szukamy haseł "przemoc", "przemoc domowa", "przemoc w rodzinie", "znęcanie". Do czytania wybieramy głównie wyroki wydziałów karnych. Dzięki lekturze wyroków ustalamy, że istnieje Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz że kodeks karny zawiera art. 207 mówiący o znęcaniu się nad osobami bliskimi. Dalsza lektura wyroków pokaże nam, że sprawca przemocy może być ukarany gdyż swoim zachowaniem wyczerpał znamiona innych przestępstw, np. spowodował uszczerbek na zdrowiu. Lektura wyroków może nam dać również wiedzę o tym jakich środków zapobiegawczych może użyć sąd lub prokurator wobec sprawy przemocy, np. nakaz opuszczenia mieszkania, zakaz zbliżania się.

Przemoc w rodzinie to bardzo skomplikowany problem prawny, społeczny i psychologiczny. Sama lektura orzeczeń sądowych nie da nikomu wystarczającej wiedzy do tego by rozwiązać problem. Trzeba też pamiętać, że każda sytuacja jest inna, a w Polsce nie obowiązuje precedensowy system prawa. To znaczy, że zadając ochrony moich praw nie mogę uzasadnić swojego żądania tym, że w innej sprawie sąd orzekł w konkretny sposób. Źródłem powszechnie obowiązującego prawa są w Polsce ustawy, np. kodeksy. Wyroki sądów mogą stanowić pomoc w rozumieniu treści przepisów. Analiza orzecznictwa może także zachęcić do dochodzenia swoich praw. Lektura wyroku, którym udało się komuś uzyskać ochronę swoich praw, daje i nam nadzieję na powodzenie.

W całej Polsce istnieje sieć ośrodków dla osób pokrzywdzonych przestępstwem. Dane kontaktowe znajdziemy na stronie internetowej: <http://www.pokrzywdzeni.gov.pl> O wsparcie warto też zwrócić się do ośrodków pomocy społecznej. Osoba dotknięta przemocą ma prawo do pomocy prawnej i psychologicznej. Warto poszukać też telefonów zaufania dla osób dotkniętych przemocą. Na stronie internetowej <http://www.niebieska.info> znajdziemy wyszukiwarkę placówek z całego kraju, które świadczą pomoc osobom uwikłanym w przemocowy związek.